

[Justitsministeren.]

overordentlig stor Betydning, men jeg havde rigtignok gerne set, at Oppositionen ikke havde gjort Forsøg paa at indskrænke Institutionen i en saa overordentlig Grad, som der er stillet Forslag om.

Forholdet er jo det, at Lovforslaget foreslaar, at alle andre Straffesager end Nævningesager i første Instans skal paakendes ved Underret under Medvirken af Domsmænd, alene med Undtagelse af de lidet betydende Sager, som er Tilstaaelsessager, Søsager og Politisager — ja, de kan naturligvis materielt set godt være betydelige, men naar det er Tilstaaelsessager, er de jo i processuel Henseende ikke betydende. I Tilfælde af Anke skal de Sager, der i første Instans er paakendt under Medvirkning af Domsmænd, efter det oprindelige Forslag ogsaa ved Landsret paadømmes under Domsmænds Medvirken. Dette Forslag er lykkeligvis tiltraadt af Udvalgets Flertal, og jeg haaber derfor bestemt, at det bliver vedtaget ogsaa her i dette høje Ting.

Derimod — dér kommer det slemme — stiller under Ændringsforslag Nr. 149 Mindretallet Forslag om en helt anden og meget indskrænket Gennemførelse af Domsmandsprincippet. Ændringsforslaget gaar ud paa, at Straffesager skal paakendes enten ved Landsret med Nævninger eller ved Landsret med Domsmænd eller endelig ved Underret, men uden Domsmænd. Hvad Nævningesagerne Omraade angaar, foreslaas det meget indskrænket. Domsmandsagerne Omraade foreslaas fastsat saaledes, at det skulde omfatte Sager om Forbrydelser, for hvilke Straffen kan stige til Fængsel i 4 Aar eller derover, dog at Sagen skulde paakendes ved Underret, dels naar den kan behandles som Tilstaaelsessag efter § 925, dels naar sigtede frafalder Domsmænds Medvirken. Alle andre Straffesager end Nævningesager og Domsmandsagerne skulde henlægges til Underretten og ligesom nu paadømmes af Underretsdommeren alene. Anke i Domsmandsager til Højesteret skulde kun kunne ske i samme begrænsede Omfang som i Nævningesager, saa altsaa især Skyldsspørgsmaalets Afgørelse ikke skulde kunne ændres ved Højesteret.

Dette Ændringsforslag kan jeg naturligvis ikke tiltræde. Det vil efter min Mening være en alt for begrænset Indførelse af Domsmandsinstitutionen, man herved vilde opnaa. Naar denne Institution foreslaas indført, er det særlig ud fra den Betragtning, at det er urimeligt, at Skyldsspørgsmaalet i Straffesager kun afgøres under Lægdommernes Medvirken i de allerstørste Sager, nemlig

Nævningesager, der talmæssigt set spiller en meget ringe Rolle, idet de kun udgør lidt over 1 pCt. af alle egentlige Straffesager. Ogsaa i andre Straffesager bør efter min Mening Lægdommere medvirke, fordi en Domfældelse ogsaa i disse Sager kan være af afgørende Betydning for tiltaltes Fremtid.

At indskrænke Domsmændenes Medvirken til de af Mindretallet foreslaaede Sager vil derfor være meget urigtigt. Naar f. Eks. en Mand tiltales for en vanærende Handling saasom Tyveri, saaledes at Domfældelse vil medføre Tab af borgerlige Rettigheder, og han nægter sig skyldig, bør Sagen, naar man overhovedet indfører Domsmænd, paakendes under Domsmænds Medvirken, selv om den paagældende Forbrydelse ikke kan straffes med saa streng en Straf som Fængsel i 4 Aar. At lægge alle de Sager, hvis Paadømmelse ikke kan medføre en Straf af 4 Aars Fængsel, udenfor Domsmandsinstitutionen, er virkelig at berøve den for meget. Skyldsspørgsmaalet i en saadan Sag kan nemlig for den tiltalte være fuldt saa vigtigt som Skyldsspørgsmaalet i adskillige Straffesager, der drejer sig om Forbrydelser, ved hvilke Loven hjemler en betydelig strengere Straf; men paa den anden Side lader det sig ikke gøre at gennemføre en Afgrænsning af Domsmændsagerne paa den Maade, at Domsmænd skulde medvirke, naar Sigtelser rejses for en vanærende Handling, idet det undertiden først, naar hele Sagen er oplyst, og Dommen skal afsiges, vil kunne fastslaaes, om Handlingen i det konkrete Tilfælde er at betragte som vanærende.

Ændringsforslaget indeholder ogsaa en anden Regel om, at sigtede i det enkelte Tilfælde kan erklære, at han ønsker Sagen paakendt ved Underret i Stedet for ved Domsmandsret. Denne Ændring maa jeg anse for uheldig, Kompetenceforholdet mellem Retterne i Straffesager bør ikke afhænge af Parternes Ønske i det enkelte Tilfælde, men bør fastlægges ud fra almindelige Retsplejehensyn, og jeg tror at turde sige, at det netop for Tiden er en af de almindelig anerkendte Indvendinger mod den gældende Ordning, at den tillægger Parterne og særlig sigtede en vidtgaende Frihed til at vælge, ved hvilken Domstol han skal dømmes.

Inden jeg forlader Spørgsmaalet om Domsmandsinstitutionen, maa jeg endnu gøre nogle enkelte Bemærkninger, der vedrører den økonomiske Side af Sagen. Jeg er nemlig overbevist om, at dette Mindretalsforslag ingenlunde, hvis det blev gennemført, vilde medføre en saa betydelig Bespa-